
Čeští ústavní činitelé o nových jevech našeho práva

Čeští ústavní činitelé o nových jevech našeho práva

ZPRAVODAJSKÝ SERVER ČR
ČESKÉNOVINY.CZ

13:24 - 21.04.2008, Autor: Michal Tomášek

Přetíženost našeho práva a snaha zlepšit poslání soudů v našem právním systému byly nosnými myšlenkami vystoupení předních ústavních činitelů ČR na slavnostním zasedání Vědecké rady a Akademického senátu Právnické fakulty Univerzity v Praze u příležitosti 660. výročí založení Univerzity Karlovy dne 17. dubna 2008.

Rektor Univerzity Karlovy profesor Václav Hampel ve svém úvodním vystoupení sice ocenil polistopadový vývoj českého práva, nicméně kritizoval stále přetrvávající pohrdání právem a spravedlností na nejrůznějších úrovních, kde je právo je mnohdy mylně vnímáno jako „umění možného“. V této myšlence podpořil rektora UK ve svém projevu prezident Nejvyššího kontrolního úřadu František Dohnal. Na konkrétních příkladech z práce svého úřadu demonstroval, že pohrdání právem je mnohdy odůvodňováno politickými záminkami, aniž bychom byli ve „válečném stavu“ nebo v době přírodních katastrof. Žádná moc nemůže stát nad zákonem.

Předseda Senátu Parlamentu ČR Přemysl Sobotka ve svém projevu zdůraznil, že právo nemá zcela regulovat život společnosti, má mu jen stanovit rámec. Kritizoval snahy přeměňovat Ústavní soud ve „třetí komoru Parlamentu“, což je podle něj projevem „ochablé právní kultury“. Předseda Poslanecké sněmovny Miloslav Vlček vyzval k zachování tradic spolupráce zákonodárné moci s právními fakultami tak, aby teorie nebyla jen reflexí praxe, nýbrž, aby naopak praxi obohacovala. Jako příklad uvedl práce na novém občanském zákoníku, který by podle něj měl být základem celého soukromého práva.

Předseda Ústavního soudu ČR Pavel Rychetský shrnul dosavadní významnou judikaturu Ústavního soudu související s přechodem některých vnitrostátních pravomocí na ES. Evropský rozměr rozhodovací činnosti českých soudů lze podle Rychetského spatřovat jednak v oproštění se od těch ustanovení našeho práva, která nejsou slučitelná s právem evropským a jednak v osvojení si nových evropských institutů, včetně jejich správné aplikace. V obdobném smyslu navázal ministr a předseda Legislativní rady vlády Cyril Svoboda, který také vyzval k větší odvaze opřít se o přirozené právo tam, kde chybí příslušná zákonná ustanovení.

Guvernér ČNB Zdeněk Tůma zdůraznil význam práva v bankovníctví, zvláště v dnešní době, kdy jsou světové finanční trhy zasaženy důsledky krize amerických hypotečních trhů. Centrální banky by měly být strážkyněmi stability bankovního sektoru, k čemuž využívají celou řadu právních norem. Přesto není podle Tůmy zcela jasné, jaký systém regulace vlastně potřebujeme. Regulace se valí tak rychle, že mnohdy není dostatek času na její implementaci. Avšak stále propracovanější pravidla regulace vedou k zapomínání základních principů bankovních a finančních trhů.

Nejčastěji vyslovovanou obavou je, že právní řád je přetížen předpisy, které se snaží, jak řekl první náměstek ministra spravedlnosti ČR Vladimír Král, řešit co nejvíce otázek života co nejpodrobněji. Je potřeba se zamyslet nad posílením uvážení soudů a jisté aplikační volnosti, protože ani sebedokonalejší právní norma nelze vyjádřit všechny odstíny života.

Prof. JUDr. PhDr. Michal Tomášek, DrSc., autor je profesorem na Právnické fakultě Univerzity Karlovy

Autor: Michal Tomášek